

До спеціалізованої вченої ради
К 26.503.01 у Науково-дослідному
інституті публічного права за
адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія
Кірпи, 2 А

ВІДГУК

**офіційного опонента кандидата юридичних наук Савюк Марини
Флорівни на дисертацію Бандури Світлани Олегівни «Адміністративно-
правові засади адміністративного права України та країн-учасниць ЄС
(Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії): порівняльно-правовий аналіз»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове
право; інформаційне право**

1. Ступінь актуальності обраної теми

У правовій системі в забезпеченні прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб провідне місце належить адміністративному праву, як основоположній публічній галузі.

В умовах сьогодення Європейська інтеграція нашого суспільства є не зворотнім і динамічним процесом. Україна має пройти шлях до стандартів ЄС, в першу чергу стандартів життя і функціонування публічної влади, з урахуванням успіхів і помилок діяльності публічної адміністрації країн-учасниць ЄС, особливо тих із них, які в минулі десятиліття виконали усі вимоги, які ставилися перед ним європейською спільнотою і стали повноцінними членами цієї спільноти. Адже вони напрацювали позитивний досвід трансформації усіх сфер суспільного життя від псевдосоціалістичного тоталітаризму і планової економіки до повноцінних стандартів демократичного суспільства та ринкової економіки. Мали вони на цьому шляху й повчальні для нашого суспільства помилки і прорахунки.

Незадоволеність громадян адміністративною діяльністю публічної адміністрації наявність у цій сфері системних викликів, які приводять до

низької довіри до влади та європейські прагнення українського народу обґрунтовують актуальність аналізованого дослідження.

Викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертації на тему «Адміністративно-правові засади адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії): порівняльно-правовий аналіз», що в умовах не якісного забезпечення прав та свобод громадян є комплексним та вагомим науковим дослідженням.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Структурно дисертація складається зі вступу, двох розділів, що містять 7 підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Структура повністю відповідає цілям і задачам дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені авторкою. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачкою на захист, мають відповідний ступінь наукової новизни. Підґрунтям цих обґрунтованих та достовірних висновків, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем.

Слід відзначити обґрунтованість наведених дисертанткою висновків, які базуються на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання. У процесі дослідження авторкою, було використано ряд методів наукового пізнання. В першу чергу знайшлося місце загальнонауковим методам порівняння та формалізації, які допомогли розкрити зміст досліджуваного нами питання. У більшості підрозділів було використано методи аналізу й синтезу для порівняльно-правового аналізу адміністративно-правових засад адміністративного права України та країн-

учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії). Застосування загально-філософського діалектичного методу наукового пізнання стало в нагоді при формуванні принципів адміністративної діяльності публічної адміністрації аналізованих країн. Широко застосовувався метод класифікації для формування нових наукових положень. Метод дедукції дав можливість розкрити загально-правові явища та узагальнити сталі положення від загального до окремого.

Справляє позитивне враження джерельна база роботи, крім того, включені до списку використаної літератури, насамперед зарубіжної, свідчать про ґрунтовне опрацювання проблеми, і високий рівень наукової підготовки дисертантки, її наукову зрілість.

У вступі здійснюється обґрунтування вибору теми дослідження, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, надано відомості щодо їх упровадження та апробації, а також щодо кількості публікацій, у яких відображено основні положення дисертаційного дослідження.

У першому розділі дисертаційної роботи «Загальна порівняльно-правова характеристика основних інститутів адміністративного права України та країн учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії)» дисертантка виявила та узагальнила загальнотеоретичний, загально-правовий та основоположний адміністративно-правовий аналіз адміністративного права України та країн учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії).

Другий розділ «Порівняльно-правовий аналіз деяких основоположних аспектів адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії)» присвячений порівняльно-правовому аналізу деяких основоположних аспектів адміністративного права України та країн-учасниць ЄС.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми адміністративно-правових засад адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії), що втілилось у відповідну теорію, яка розв'язує важливу науково-прикладну проблему в галузі адміністративного права.

Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

3. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Результати дисертаційного дослідження характеризуються теоретичною та практичною значущістю. Вони можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – для подальшого правового аналізу адміністративно-правових засад адміністративного права України та країн-учасниць ЄС;

– правотворчості – щодо вдосконалення чинного законодавства у зазначеній сфері;

– навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право України» та «Актуальні проблеми теорії адміністративного права країн-учасниць ЄС», при підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій.

4. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати на наступні результати, що мають вагому наукову новизну.

По-перше, дисертанткою здійснено компаративістичну характеристику предмету адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії) в результаті чого виявлено прогресивність його розуміння українськими вченими-адміністративістами, адже вони єдині із усіх визначають, що першою складовою предмету адміністративного права є

обов'язком публічної адміністрації стосовно надання приватним особам якісних і своєчасних адміністративних послуг. В інших аспектах матеріального явища, що становить зміст пізнання адміністративного права аналізованих країн виявлена схожість підходів: це публічне право, яке є невід'ємною складовою національного права; невід'ємним учасником адміністративно-правових відносин є суб'єкт публічної адміністрації, який здійснює виконавчу функцію згідно із принципом розподілу влади; суб'єкти публічної адміністрації знаходяться під контролем суду і громадянського суспільства; також до предмету адміністративного права відноситься внутрішньо-організаційне регулювання діяльності публічної адміністрації. Крім того, у більшості країн предметом адміністративного права є питання захисту публічної власності.

По-друге, цінним в теоретичному та прикладному аспектах є виявлення основних відмінностей принципів адміністративного права Греції і України зокрема те, що в Греції сталим є принцип добросовісності суб'єктів публічної адміністрації, відповідно до якого вони повинні своєчасно та ефективно виконувати свої обов'язки, працювати прозоро, інформувати приватних осіб про їх права та забезпечити належну якість надання адміністративних послуг. Крім того, прописною засадничою істиною в адміністративному праві Греції є те що публічна адміністрація не може діяти у суперечний спосіб недобросовісності, вона зобов'язана прямо доводити до приватних осіб положення, які мають для них несприятливі наслідки..

По-третє, авторкою доведено, що в умовах сьогодення існує три основи напрями розповсюдження положень європейського адміністративного права та правового простору України на вітчизняне адміністративне право: 1) це виконання європейською публічною адміністрацією та вітчизняною публічною адміністрацією положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами; 2) виконання національними публічними адміністраціями та вітчизняною публічною адміністрацією

деяких регламентів ЄС, які прямо стосуються громадян України (Регламенту (ЄС) 2017/850 Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2017 р. про безвіз для громадян України); 3) добровільне виконання вітчизняною публічною адміністрацією деяких адміністративних актів ЄС, як високих стандартів публічного адміністрування, які вигідні для громадян та досяжні з погляду матеріальних ресурсів і організаційних можливостей для Уряду України

Отже, елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення та результати дисертації відображені в семи наукових статтях, із них дві – в іноземних виданнях та трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження наукових ступенів. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації. Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертантки, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого дисертаційного дослідження. Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

6. Дискусійні положення і зауваження по дисертації

1. У підрозділі 1.2. «Порівняльно-правова характеристика публічної адміністрації України та Іспанії, Греції і Туреччини» розначена наступна теза: «провідною особливістю публічної адміністрації в Греції є те, що в ній функціонує Міністерство адміністративної реконструкції, як правонаступник Міністерства адміністративної реформи та електронного врядування». Варто уточнити, що саме має на увазі авторка під «Міністерством адміністративної реконструкції», оскільки це по справжньому викликає науковий інтерес.

2. Потребує додаткового обґрунтування твердження щодо «виділення із права ЄС проблеми здійснення публічною адміністрацією ЄС та національними публічними адміністраціями країн-учасниць на основі норм права ЄС виконавчої і розпорядчої діяльності».

3. У підрозділі 1.2 «Порівняльно-правова характеристика публічної адміністрації України та Іспанії, Греції і Туреччини» не було розкрито адміністративно-правову компетенцію публічної адміністрації кожної із країн.

4. В дисертації не було використано судових прецедентів та прикладів судової практики, які траплялися в зарубіжних країнах та які є основою розгляду адміністративних судових справ.

5. У підрозділ 2.4. «Взаємодія європейського адміністративного права та адміністративного права України» не до кінця розкрита структура європейської та української публічної адміністрації.

7. Висновки

Дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правові засади адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії): порівняльно-правовий аналіз» виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу.

Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН.

Отже, дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правові засади адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії): порівняльно-правовий аналіз», представлена на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, а її авторка – Бандура Світлана Олегівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

кандидат юридичних наук
ПВНЗ «Буковинський університет»,
 доцент кафедри професійних та спеціальних
 правових дисциплін

М.Ф. Савюк



Директор
 С.М. Пешинський